Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2736

[Total No. of Pages : 2

[6308]-451

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11: Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are comopulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words **[15]**

State the five laws of library science and Explain the first law of library science.

OR

Explain the salient features of Maharashtra state Public libraries Act 1967.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

Explain the cycle of information transfer.

OR

Explain the barriers in resource sharing.

Q3) Answer in 100 words.

Explain the delivery of books and newspaper act of India. **[10]**

OR

Explain importance of public relations in library.

Q4) Answer in 50 words: (Any Three) **[15]**

a) Activities of IASLIC

b) Data and information

c) Librarianship as a profession

d) Functions of research libraries

e) Extension activities in public libraries

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PC2736

[6308]-451

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11: Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर द्या. **[15]**

अ) ग्रंथालयशास्त्राची पाच सूत्रे सांगा आणि पहिले सूत्र स्पष्ट करा.

किंवा

ब) महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम 1967 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर द्या. **[10]**

अ) माहिती रूपांतरणाचे चक्र स्पष्ट करा.

किंवा

ब) साधनांच्या वाटणीतील अडथळे स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर द्या. **[10]**

अ) भारतातील ग्रंथ व वृत्तपत्र वितरण कायदा स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालयातील जनसंपर्काचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 50 शब्दात उत्तर द्या. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) IASLJC ची कार्ये

ब) डेटा आणि माहिती

क) ग्रंथपालन एक व्यावसाय

ड) संशोधन ग्रंथालयांची कार्ये

इ) सार्वजनिक ग्रंथालयांची विस्तारित कार्ये

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2737

[Total No. of Pages : 2

[6308]-452

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Define Budget state its various types and describe in detail any two types of budgets.

OR

b) Explain the 'Three card' system of Dr. Ranganathan.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Discuss with examples Henry Fayol's principles of management.

OR

b) Explain need for library rules. Draft any ten library rules.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) What is meant by stock verification. Discuss any two methods of stock verification.

OR

b) Explain the advantages and disadvantages of acquiring periodicals directly from publishers.

Q4) Write short notes on (Any three) **[15]**

a) Columns of Accession Register.

b) Functions of GOC.

c) Processing Slip.

d) Types of library binding.

e) Importance of preservation of library materials.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2737

[6308]-452
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL - C12 : Library Management
(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) अंदाजपत्रकाची व्याख्या द्या. अंदाजपत्रकाचे विविध प्रकार नमूद करून कोणत्याही दोन प्रकारांचे सविस्तर वर्णन करा.

किंवा

ब) डॉ. रंगनाथन यांची 'त्रिपत्र पद्धती' स्पष्ट करा.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) हेन्री फेयॉल यांच्या व्यवस्थापन विषयक तत्त्वांची उदाहरणांसह चर्चा करा.

किंवा

ब) ग्रंथालयातील नियमांची गरज सांगून कोणतेही दहा नियम तयार करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथ मोजणी म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथ मोजणीचे कोणतेही दोन पद्धतींची चर्चा करा.

किंवा

ब) प्रकाशकामार्फत नियतकालिके उपार्जित करण्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्र.*4)* टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) दाखल नोंदवहीचे रकाने

ब) जी ओ सी (GOC) ची कार्ये

क) प्रक्रिया चिठ्ठी

ड) ग्रंथ बांधणीचे प्रकार

इ) ग्रंथालय वाचन साहित्य जतनाचे महत्व

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2738

[Total No. of Pages : 4

[6308]-453

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems & Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Write answer in 300 words :** **[15]**

a) What is user education? Discuss methods of user education.

OR

b) Define Information sources. Describe in detail types of Information sources.

Q2) **Write answer in 100 words :** **[10]**

a) Define Reference service. Explain need and objectives of reference service.

OR

b) What are reference sources? Discuss evaluation criteria of reference sources.

Q3) **Write answer in 100 words :** **[10]**

a) Differentiate long range and short range reference service.

OR

b) Discuss online sources available in library.

P.T.O.

Q4) **Write short notes on (Any three) :** **[15]**

a) Ask a librarian

b) Qualities of Reference librarian

c) INIS

d) Web Portal

e) Podcast

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

PC-2738

[6308]-453

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems & Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) 'उपभोक्ता' प्रशिक्षण म्हणजे काय? उपभोक्ता प्रशिक्षण देण्याच्या पद्धतींची चर्चा करा.

किंवा

ब) माहितीचे स्त्रोत म्हणजे काय ते सांगून माहितीच्या स्त्रोतांच्या प्रकारांची सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संदर्भ सेवेची व्याख्या लिहा. आणि संदर्भ सेवेची गरज आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संदर्भ स्त्रोत म्हणजे काय हे सांगून संदर्भ स्त्रोतांच्या मूल्यमापनाचे निकर्षाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) शीघ्र संदर्भ सेवा व विलंबित संदर्भ सेवा यामधील फरक लिहा.

किंवा

ब) ग्रंथालयात उपलब्ध असलेल्या ऑनलाईन स्त्रोतांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. **[15]**

अ) आस्क अ लायब्रेरीयन

ब) संदर्भ ग्रंथपालाच्या गुंणांचे वर्णन करा.

क) इनीस (INIS)

ड) वेब पोर्टल

इ) पॉडकास्ट

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2739

[Total No. of Pages : 2

[6308]-454

B.LIB. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14: Knowledge Organization: Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Explain in detail the various species of library classification.

OR

b) What is notation? Explain the purpose and types of notation.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write the difference between knowledge classification and library classification.

OR

b) Explain the different types of subjects give examples.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the tree of porphyry.

OR

b) Narrate use of common auxiliaries in UDC.

Q4) Write short notes (Any three) **[15]**

a) Fundamental category 'space'
b) Advantages of library classification
c) Contribution of ISKO in library classification
d) Main class order in DDC
e) Generalia Class

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PC2739

[6308]-454
B.LIB. I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL-C14: Knowledge Organization: Classification Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथ वर्गीकरणाच्या वेगवेगळ्या जाती यावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) चिन्हांकन म्हणजे काय ते सांगून त्याची उद्दिष्ट्ये व प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ज्ञान वर्गीकरण व ग्रंथ वर्गीकरण यातील फरक सांगा.

किंवा

ब) विषयांचे विविध प्रकार उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) पॉर्फिरीचा वृक्ष स्पष्ट करा.

किंवा

ब) यु.डी.सी मधील सामान्य व सहाय्यकारी तक्त्यांचा उपयोग यावर माहिती लिहा.

प्र.*4)* टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) मूलभूत 'स्थल' पैलू

ब) ग्रंथ वर्गीकरणाचे फायदे

क) आय.एस.के.ओ. या संस्थेचे ग्रंथ वर्गीकरणात योगदान

ड) डी.डी.सी. मधील मुख्य वर्गांची रचना

इ) संकीर्ण वर्ग

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2740

[Total No. of Pages : 4

[6308]-455

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer in 300 words :** **[15]**

Define library catalogue and explain its different types.

OR

Explain any five canons of cataloguing.

Q2) **Answer in 100 words :** **[10]**

What is an authority file? Explain its purpose.

OR

Explain sears list of subject heading.

Q3) **Answer in 100 words :** **[10]**

Write the detail note on co-operative cataloguing.

OR

Explain the functions of library catalogue.

P.T.O.

Q4) **Answer in 50 words (Any three) :** **[15]**

a) Bibliography

b) Added entries in C.C.C.

c) Structure of main entries in AACRZ

d) ISBD

e) Parts of the document.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

PC-2740

[6308]-455
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL-C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर द्या. **[15]**

अ) ग्रंथालय तालिकेची व्याख्या द्या आणि त्याचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तालिकी करणाची कोणतेही पाच सूत्रे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर द्या. **[10]**

अ) ऑथोरिटी फाईल म्हणजे काय? त्याचे हेतू स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सेअर्स यांची विषय शीर्षकांची यादी स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर द्या. **[10]**

अ) सहकारी तालिकीकरण यावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) ग्रंथालय तालिकेची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) : **[15]**

अ) ग्रंथसूची

ब) C.C.C. मधील पूरक नोंदी

क) AACRZ च्या मुख्य नोंदीचा आराखडा

ड) ISBD

इ) ग्रंथाचे भाग

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2741

[Total No. of Pages : 2

[6308]-456
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL-DSE-1: School and Media Librarianship
(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Define Media library. Discuss types of media library.

OR

b) Define children library. Discuss collection development of children's library.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on Reading habit.

OR

b) Discuss collection and services of Newspaper library.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Describe weeding out procedure in school library.

OR

b) Define library budget. Discuss sources of library finance.

Q4) Write short notes on (Any three) **[15]**

a) Collection of school library
b) Readers Advisory service
c) Types of children
d) Digital library for children
e) Magazines for children

ⓘⓘⓘⓘ

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PC2741

[6308]-456

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE-1: School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) मिडिया ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि त्याच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

किंवा

ब) मुलांचे वाचनालय याची व्याख्या देऊन त्यातील ग्रंथसंग्रह विकास यावर चर्चा करा.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) वाचनाची सवय यावर टीप लिहा.

किंवा

ब) वृत्तपत्र ग्रंथालयाच्या ग्रंथसंग्रह आणि सेवा याबद्दल चर्चा करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथ बाद करण्याची प्रक्रियेचे वर्णन करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय अंदाजपत्रक याची व्याख्या द्या आणि ग्रंथालयाला मिळणाऱ्या आर्थिक उत्पन्नाच्या स्त्रोतांविषयी माहिती द्या.

प्र.*4)* टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) शालेय ग्रंथालयाचा ग्रंथसंग्रह

ब) वाचक सल्लागार सेवा

क) मुलांचे प्रकार

ड) मुलांसाठी डिजिटल ग्रंथालय

इ) मुलांसाठीची मासिके, अंक (Magazines)

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2742

[Total No. of Pages : 2

[6308]-458

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication Technology (Theory)

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) What is computer? Discuss input devices of computer in detail.

OR

b) Discuss planning and implementation of automation in library.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on INFLIBNET.

OR

b) What is search engine? Discuss mechanism of search engine with example.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Define computer network. Discuss various topologies of computer network.

OR

b) Differentiate open source software and commercial software.

Q4) Write short notes on (Any Three) : **[15]**

a) Data upload/data download
b) E-mail
c) Importance of website
d) Firewall
e) Components of information communication technology.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2742

[6308]-458

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication Technology (Theory)

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) संगणक म्हणजे काय ते सांगून संगणकाच्या इनपुट डिव्हाइस ची विस्तृत चर्चा करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय संगणकीकरणाचे नियोजन आणि अंमलबजावणी याबद्दल चर्चा करा.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) इन्फ्लीबनेट वर टिप लिहा.

किंवा

ब) सर्च इंजिन म्हणजे काय? सर्च इंजिनच्या यंत्रणेबद्दल उदाहरणासहित माहिती लिहा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संगणकीय जाळे म्हणजे काय? वेगवेगळ्या नेटवर्क टोपोलॉजीवर चर्चा करा.

किंवा

ब) ओपन सोर्स सॉफ्टवेअर आणि कमर्शियल सॉफ्टवेअर यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.*4)* टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) डेटा अपलोड/डाऊनलोड

ब) ई-मेल

क) वेबसाईटचे महत्त्व

ड) फायरवॉल

इ) आय.सी.टी.चे घटक

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2743

[Total No. of Pages : 2

[6308]-459

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-GE: Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words : **[15]**

Explain different types of skills necessary for getting success in the librarianship profession.

OR

Which are the necessary components in communication skill for the librarianship.

Q2) Answer in 100 words : **[10]**

Explain the importance of SWOC for analysing self.

OR

Explain the different components of 5R of note making.

Q3) Answer in 100 words : **[10]**

Explain the techniques of speaking skills.

OR

Explain the significance of time management skills.

Q4) Answer in 50 words: (Any Three) **[15]**

a) Resume
b) Group discussion skills
c) Presentation skills
d) Listening skills
e) Use of IT in communication skill

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2743

[6308]-459

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-GE: Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* **[एकूण गुण : *50***

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर द्या. **[15]**

अ) ग्रंथपालन व्यावसयात यश मिळविण्यासाठी आवश्यक असलेल्या विविध प्रकारच्या कौशल्याचे स्पष्टीकरण द्या.

किंवा

ब) ग्रंथपालनातील संवाद कौशल्यातील आवश्यक घटक कोणते?

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर द्या. **[10]**

अ) स्वत:चे विश्लेषण करण्यासाठी SWOC चे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) नोंदी बनवण्याच्या 5R मधील विविध घटक स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 100 शब्दात उत्तर द्या. **[10]**

अ) बोलण्याचे कौशल्य सुधारण्याचे तंत्र स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वेळ व्यवस्थापन कौशल्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 50 शब्दात उत्तर द्या : (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) रेझ्यूम

ब) गट चर्चा कौशल्ये

क) सादरीकरण तंत्र

ड) ऐकण्याची कौशल्ये

इ) संवाद कौशल्यामध्ये आय.टी. चा वापर

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC4046

[Total No. of Pages : 2

[6308]-471

B.Lib.I.Sc.

BL - C11 : Foundations of Library and Information Science

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

State the Five Laws of Library Science and explain fourth law of library science.

OR

"Libary is social institution" Discuss.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

Explain any one communication model and explain the barriers of effective communication.

OR

Explain the contribution of R.R.R.L.F in the development of public libraries.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

Explain the various extension services that can be provided by public libraries.

OR

Describe in detail objectives and activities of ILA.

Q4) Answer in 50 words : (Any Three). **[15]**

a) Services provided by college libraries.

b) Advantages of public relation in library.

c) Librarianship as a profession.

d) Functions of National libraries.

e) Functions of I.F.L.A.

■■■■

Total No. of Questions : 4]

PC4046

[6308]-471
B.Lib.I.Sc.
BL - C11 : Foundations of Library and Information Science
(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथालय शास्त्राचे पाच नियम सांगून चवथा नियम स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय एक सामाजिक संस्था आहे चर्चा करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) कोणतेही एक संप्रेषणाचे प्रतिमान स्पष्ट करा. आणि प्रभावी संप्रेषणातील अडथळे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विकासासाठी R.R.R.L.F. चे योगदान स्पष्ट करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) सार्वजनिक ग्रंथालयाद्वारे पुरविलेल्या विविध विस्तारित सेवा स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ILA च्या कार्यांची व ध्येयांची सविस्तर वर्णन करा.

प्र.3) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) महाविद्यालयीन ग्रंथालयाद्वारे पुरवण्यात येणाऱ्या सेवा.

ब) जनसंपर्काचे ग्रंथालयात होणारे फायदे.

क) ग्रंथपालन एक व्यवसाय.

ड) राष्ट्रीय ग्रंथालयांची कार्ये.

इ) I.F.L.A. ची कार्ये.

■■■■

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC4047

[Total No. of Pages : 2

[6308]-472
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL-C12 : Library Management
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

a) Explain POSDCORB.

OR

b) Explain any two principles of book selection.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the qualities of good manager.

OR

b) Explain the need of library rules and draft five rules for college library.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain different steps in acquisition of books.

OR

b) Explain any one method of library budget.

Q4) Answer in 50 words: (Any Three) **[15]**

a) Staff Mannual.

b) Enimies of books.

c) Annual report.

d) Good offices committee.

e) Advantages of machine charging system.

■■■■

Total No. of Questions : 4]

PC4047

[6308]-472
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL-C12 : Library Management
(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 2 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

अ) POSDCORB स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथनिवडीची कोणतीही दोन तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.*2)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) चांगल्या व्यवस्थापकाचे गुण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय नियमांची गरज स्पष्ट करा आणि महाविद्यालयीन ग्रंथालयासाठी पाच नियम तयार करा.

प्र.*3)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथउपार्जनाच्या विविध पायऱ्या स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय अंदाजपत्रक तयार करण्याची कोणतीही एक पद्धत स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) सेवक पुस्तिका (Staff Mannual)

ब) ग्रंथांचे शत्रू

क) वार्षिक अहवाल

ड) गुड ऑफिसेस् कमिटी

इ) यांत्रिक देवघेव पद्धतीचे फायदे

■■■■

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC4048

[Total No. of Pages : 2

[6308]-473

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY SCIENCE

BL-C13 : Basics of Information and Communication Technology

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

Define library automation. Discuss planning and implementation of automation in library.

OR

Define computer. Discuss input unit with examples.

Q2) Write answer in 100 words : **[10]**

Give evaluation criteria of library management Software.

OR

Define search engine. Discuss various search strategies.

Q3) Write answer in 100 words : **[10]**

Define library network. Write note on INFLIBNET.

OR

Describe Internet services.

Q4) Write answers in 50 words. **[15]**

a) Internet protocol.
b) Output devices of computer.
c) Command Line Interpreter.
d) Web server.
e) OPAC.

■■■■

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PC4048

[6308]-473

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY SCIENCE

BL-C13 : Basics of Information and Communication Technology

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

ग्रंथालय संगणकीकरण म्हणजे काय? ग्रंथालय संगणकीकरणाचे नियोजन व अंमलबजावणी यावर चर्चा करा.

किंवा

संगणकाची व्याख्या देऊन इनपुट भागाची उदाहरणे देऊन चर्चा करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

ग्रंथालय मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअरच्या मूल्यमापनाचे निकष द्या.

किंवा

सर्च इंजिन ची व्याख्या देऊन वेगवेगळ्या शोध धोरणांची चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

ग्रंथालयीन जाळे याची व्याख्या द्या. INFLIBNET यावर टिप लिहा.

किंवा

इंटरनेट सेवेचे वर्णन करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) इंटरनेट प्रोटोकॉल

ब) संगणकाचे आऊटपुट भाग

क) कमांड लाइन इंटरप्रिटर

ड) वेब सर्वर

इ) ओपॅक (OPAC)

■■■■

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC4049

[Total No. of Pages : 2

[6308]-474
B.Lib. I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL-ET-A : Information Sources, Systems and Services
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidate:
1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

Define information sources. Discuss non documentary sources of information with examples.

OR

Discuss various methods of use education in detail.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

Give evaluation criteria of reference sources.

OR

Write note on orientation programm in library.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

Give differences between long range and short range reference service.

OR

Write note on NASSDOC.

Q4) Answer in 50 words. (Any Three) **[15]**

a) Institutional sources of information
b) Information management
c) Inter library loan
d) Qualities of reference librarian
e) Institutional repositories

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC4049

[6308]-474
B.Lib. I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL-ET-A : Information Sources, Systems and Services
(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

माहिती स्त्रोतांची व्याख्या द्या. माहितीचे अमुद्रीत स्त्रोत सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

उपभोक्ता शिक्षणाच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

प्र.2) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

संदर्भ स्त्रोतांच्या मूल्यमापनाचे निकष द्या.

किंवा

ग्रंथालय अभिमुखता कार्यक्रम यावर टिप लिहा.

प्र.3) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

दिर्घ संदर्भ सेवा आणि लघुत्तम संदर्भ सेवा यातील फरक द्या.

किंवा

NASSDOC वर टिप लिहा.

प्र.4) 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) संस्थात्मक माहितींचे स्त्रोत

ब) माहिती व्यवस्थापन

क) इंटर लायब्ररी लोन

ड) संदर्भ ग्रंथपालाची वैशिष्ट्ये

इ) इन्स्टीट्युशनल रिपोझिटरी

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4] **SEAT No. :**

PC-5099 **[Total No. of Page : 1**

[6308]-475
B.Lib. I.Sc.
BL - ET - B : Public Library System
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) प्रत्येकी 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) सार्वजनिक ग्रंथालयाची व्याख्या देऊन त्याची उद्दिष्ट्ये व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) सार्वजनिक ग्रंथालयातील अंदाजपत्रकातील विविध स्त्रोतांचे माहिती घ्या.

प्रश्न 2) प्रत्येकी 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) सार्वजनिक ग्रंथालयातील वाचकांचे प्रकार कोणते ते सांगा.

ब) सार्वजनिक ग्रंथालयात कोणत्या सेवा देता येतील ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) प्रत्येकी 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) UNESCO मॅनिफेस्टो वर सविस्तर टीप लिहा.

ब) सार्वजनिक ग्रंथालयात कोणकोणत्या विस्तारित सेवा देता येऊ शकतात ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) (50 शब्दांत) **[15]**

अ) सार्वजनिक ग्रंथालयातील IFLA चे योगदान

ब) RRRLF

क) वाचक सल्लागार सेवा

ड) National Knowledge Commission

इ) सार्वजनिक ग्रंथालयात पुस्तकांची निवड

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC4050

[Total No. of Pages : 2

[6308]-476
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL - RM : Research Methodology
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

What is research? Explain the types of research.

OR

Explain survey method of research.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

Explain interview technique of data collection.

OR

Explain the structure of research reporting.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

Explain what is meant by literature review and explain its purposes.

OR

Explain the data presentation techniques.

Q4) Answer in 50 words : (any three). **[15]**

a) Style mannual.
b) Types of probability
c) Impact factor
d) Ethics of research
e) Research design

■■■■

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PC4050

[6308]-476
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY SCIENCE
BL - RM : Research Methodology
(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) संशोधन म्हणजे काय? संशोधनांचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संशोधनाची सर्वेक्षण पद्धत स्पष्ट करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) डेटा संकलनासाठीचे मुलाखत तंत्र स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संशोधन अहवालाचा आराखडा स्पष्ट करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) साहित्याचा आढावा म्हणजे काय हे स्पष्ट करा. आणि त्याचे हेतू स्पष्ट करा.

किंवा

ब) डेटा सादरीकरणाची तत्रे स्पष्ट करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) शैली पुस्तिका (Style mannual)

ब) प्रोबॅबिलिटीचे प्रकार

क) परिणामकारक घटक (Impact factor)

ड) संशोधनातील नीतीमत्ता

इ) संशोधन आराखडा

■■■■